

Møtereferat

Dato: 21.08.2019
Tid: 09:45-14:30
Sted: Anleggsbefaring på Rosenholm i forbindelse med anbud på busstjenester Oslo Syd

Deltagere fra følgende selskaper:

Air Liquid Skagerak AS	Bussanlegg AS	Norgesbuss AS
ASI Automatikk AS	MAN Truck & Bus Norge	Unibuss AS
Bertel og Steen	Nobina AS	Vy AS

Referat anleggsbefaring

Referatet er ikke ment å være en fullstendig beskrivelse av alle forhold som kommer frem på anleggsbefaringen, og det vil ikke være fullt ut dekkende for alt som har blitt sagt.

Innledning v/Hellik Hoff, innkjøps sjef Ruter As

Minner om: Frist 3. september på å komme med skriftlige tilbakemeldinger.

[Link](#) til konkurransegrunnlaget fra sist konkurranse om Oslo Syd som ble gjennomført i 2010. Se særskilt vedlegg 4 og den zippede filen med bilag/plantegninger.

Ruter ba om tilbakemelding på gårsdagens dialogkonferanse. Deltakernes kommentarer var oppsummert:

- Innleggene var lite konkrete, deltakerne fikk ikke svar på f.eks. materiellbehov, drivstoffbehov og infrastruktur knyttet til drivstoff.
- Informasjonen var kompleks og vanskelig å fordøye.
- Savnet strategisk informasjon om anleggene i henhold til volumvekst.
- Vanskelig å komme med tilbakemelding når Ruter ikke har lagt ut et utkast til konkurransegrunnlag.
- Mange satte pris på innlegget vedrørende trafikksikkerhet.

Presentasjon av bussanlegget inkl. pauserom/hvilebrakker, tekniske data, fremleieavtale m.m. i lokale på Rosenholm v/Kristin Mathisen fagansvarlig bussanlegg Ruter As

Se egen ppt.

Tilleggsopplysninger til presentasjonen:

- Bygget inneholder store utleiearealer som ikke skal fremleies av operatøren i neste kontrakt.
- Tomten har et mulig utbyggsareal i skogen sør og vest for anlegget.
- Det vil bli endring i leieforholdet. Ruter vil ikke pålegge operatør å fremleie ledig areal. Bussoperatør skal drive med bussdrift og Bussanlegg AS får ansvaret for å leie ut ledig areal.

- Forslaget er at det vil bli tilbudt et basisareal, men dersom operatør ønsker større areal kan det leies mer.
- Anlegget er delvis lagt opp til 12 og 15-metersbusser.
- Det er plass til litt over 100 busser.
- Tilleggsareal (parkeringsplass) er lagt til rette for 50 busser med strømtilkobling.
- Hydrogenanlegget tilfaller Ruter ved endt driftskontrakt. Det er mulig å forlenge driftskontrakten til oktober 2021 (ut kjørekontrakten).
- Dersom ingen av operatørene vil bruke biogassanlegget må det avvikles. Alternativt følger det med anlegget i neste kontrakt.
- Biogassanlegget betjener også oppvarming av lakkboksen. Hvordan det eventuelt skal håndteres ved en avvikling av anlegget må klargjøres av Bussanlegg AS.
- Vedrørende sjåførfasiliteter er målet at det skal være tilstrekkelig med toaletter og pauserom for å dekke alle linjene i ny kontrakt.
- Kantina i fjerde etasje er ikke i forskriftsmessig stand og dermed ikke lov å bruke som kantine.
- Plantegningene vil oppdateres med nye mål, det areal Unibuss bruker i dag, lokaler med leietakere, forklarende tekst.

Spørsmål og svar

- Spørsmål: Hvem er ansvarlig for evt. avvikling av biogassanlegget? (eies av AGA). Det er blant annet støpt fundamenter. *Svar: Installasjonene tilfaller eier. Ansvaret for avvikling av anlegget har Unibuss.*
- Spørsmål: Hva tenker Ruter om nullutslipp i 2028 og hvordan vil dette vektlegges i konkurransen? Hvilke parameterer slår inn? Er det en midlertidig løsning med biogass. *Svar: Ruter har ikke kommet så langt i arbeidet med konkurransegrunnlaget at man kan svare på dette i dag. Det kommer i neste dialogkonferanse.*
- Spørsmål: Hva skjer med lagerrommet som Ruter bruker til blant annet billettutstyr? *Svar: Det er foreløpig ikke avklart.*

Bussanlegget v/Jan Erik Ruud og Terje Lundgård Bussanlegg AS

Se egen ppt

Tilleggsopplysninger

- Det er 6 ventilasjonsaggregater i bygget.
- I 2018 ble det installert portaler for normalbusser på parkeringsområdet foran driftsbygningen. Ved omlegging til leddbusser må portalene bygges om.
- Bussanlegg AS installerer ventilasjonsanlegg med kjøling i de nye driftsarealene i byggets 2 etasje.
- Tankrommet og tilhørende styringssystem er Bussanlegg AS ansvar.
- Rehabilitering av innvendig flater planlegges gjennomført i løpet av kommende kontraktsperiode
- Hydrogenverkstedet er drøyt 20 meter langt.
- Heldekkende alarmanlegg vil være på plass når ny kontrakt kjøres i gang.

- Follo Brannvesen har ekstra fokus på anlegget i og med de ulike energiformene. Dette innebærer at Bussanlegg AS har hovedansvar, men samarbeider med leietakere, for at risikoanalyser og at all dokumentasjon knyttet til anlegget er på plass. Follo Brannvesen gjør befaringsbesøkk et antall ganger per år og det krever medvirkning fra leietakere.
- [Link](#) til utstyrslisten. Listen er ikke detaljert. Bussanlegg AS utarbeider en oppdatert liste i samråd med Unibuss i løpet av høsten.
- Bussanlegg AS må avklare på forhånd hva som gjelder vedr. løfteutstyr. Bussanlegg AS oppdaterer utstyrslisten med en løsning på løfterne. *Etterskrift: Alle mobile løftebukker tilhører operatør. Bussanlegg AS vil anskaffe nye løftebukker som tilhører anlegget om ønskelig. Utstyrslista vil bli oppdatert i henhold til dette.*
- Det må lages en overgangsordning for de eksterne leietakere fra Unibuss til Bussanlegg AS. *Etterskrift: Det ser ut til at de fleste leietakere allerede er flyttet ut, dvs. at det er litt seint med overgangsordning.*
- Det er en del klager fra naboene. Det er gjort tiltak gjennom blant annet en voll og at det er plantet trær. Unibuss har i tillegg skrudd av lyden på ryggevarslingen på bussene.

Spørsmål og svar

- Spørsmål: Hvorfor er det fire stykk 50.000-liters tanker på anlegget? Svar: *Opprinnelig er tankene tenkt til beredskap for forsvaret. Unibuss har ansvar for å rense og håndtere tankene. Går det å avklare på forhånd at det kun er behov for to tanker? Ruter kommer med en etterskrift.*
- Spørsmål: Hvem har ansvar før strømtilførsel? Hvor mye tilgjengelig strøm er det? Det bør i tillegg avklares ansvar og grensesnitt. *Etterskrift: Dagens ansvarsmodell for bussdepot gjelder. Ruter besørger strømtilførsel. I utgangspunktet kan tilbyderne forvente at tilstrekkelig effekt (MW) er tilgjengelig. Hafslund har antydning til Ruter at 10MW kan hentes lokalt.*
- Spørsmål: Er det bremsetester/slitasjetester? Svar: *Ja, med grav.*
- Spørsmål: Er utstyrslisten komplett? Svar: *Listen skal oppdateres slik at den blir komplett. Den vil ikke inneholde løsøre som f.eks. bord og stoler.*
- Spørsmål: Bussvaskemaskin er 19 år, vil den holde i ytterligere en kontraktperiode på 10 år? Det er generelt en tynn beskrivelse av vaskemaskinen. Svar: *Maskinen får service jevnlig. Bussanlegg AS gjør en teknisk vurdering av maskinens tilstand og vurderer om det er aktuelt med fornyelse av vaskemaskinen.*
- Spørsmål: Portene 30 år gamle, vil de holde i ytterligere en kontraktperiode på 10 år? Svar: *Bussanlegg AS gjør en teknisk vurdering.*
- Spørsmål: Den ene kompressoren er gammel, hva er status på den? Svar: *Den brukes kun som reserve. Det er en feil i listen vedrørende trykkluft, Ruter retter.*

Drift på bussanlegget v/Bob Sebro og Atle Nilsen Unibuss AS

Tilleggsopplysninger

- Totalt antall busser er cirka 135. 15-16 forskjellige busstyper.
- Det er utfordringer knyttet til fasiliteter (toalett) til førene ute i ruteområdet.
- Unibuss har en vaktmesterfunksjon på plass for å drifte anlegget.
- Unibuss bruker cirka 300-400.000 kr/år på bortkjøring av snø.
- Unibuss er ganske godt fornøyd med anlegget og de arealer de bruker.

Spørsmål og svar

- Spørsmål: De kostnader (ref. tabellen med kostnader i ppt) som f.eks. strøm, er det inkludert det som går til leietakere? Svar: *Inkludert.*
- Spørsmål: Er anlegget fysisk stengt? Svar: *Anlegget har ikke noen barrierer eller porter. Kan innebære at «hvem som helst» kan ta seg inn på området. I følge Unibuss har det vært svært lite hærverk.*
- Spørsmål: Hvordan fungerer oljeutskilleren? Er det pålegg fra kommunen? Vil det være krav om modernisering f.eks.? Svar: *Oljeutskillere som finnes her fungerer, men det som er inne på verksted i bunnen av gravene går tett (gjelder ikke de andre ute eller i kjelleren).*
- Spørsmål: Når det gjelder lys må det være avklart hvem som har ansvar for lyspærer og armatur både inne og ute. I og med at det er mer LED så er det ofte at man må bytte armaturen. Svar: *Ruter oppdaterer ansvarsmodellen.*
- Spørsmål: Lengden på løpene i verkstedet? Svar: *Det er ikke noe problem å få inn to leddbusser i et løp. Men store deler av selve området er lagt opp til 12 og 15 meters busser.*

Hydrogenanlegget v/Pedram Nadim, prosjektleder Hydrogen Ruter As

Tilleggsopplysninger

- Det er publisert to rapporter fra Ruters hydrogenbussprosjekt CHIC. Dette prosjektet startet i 2011 og ble inkludert i anbudet Oslo Syd. [Link](#) til sluttrapporten «Hydrogenprosjektet som del av CHIC» og [link](#) til Final rapport fra CHIC-prosjektet.
 - Det er mulig å forlenge avtalen med hydrogenstasjonen ut kontrakten.
 - Unibuss har en mekaniker som er opplært til å reparere hydrogenbussene.
 - Etter ulykken med hydrogenstasjonen på Sandvika har hydrogenstasjonen på Rosenholm vært midlertidig stengt i påvente av en sikkerhetskontroll. Stasjonen er nå gjenåpnet og i bruk.
 - Effektiviteten går ned med alderen på brenselcellene. I rapporten står det mer å lese om effektiviteten.
- Spørsmål: Hvor langt har hydrogenbussene gått? Svar: *Mellom 150.000-180.000 per buss.*

Befaring av uteområde – ute på plassen mellom verksted og øvre inngang fjerde etasje

- En del problem med vannlekkasje. Bussanlegg AS skal installere grunnvannspumpe. Det er vanskelig å bli helt kvitt vannlekkasje da bygget ligger inntil fjellveggen.
- Oppe på parkeringen kan det kun stå 12 og 15 meters-busser.

Vaskehallen

- Et spor og en vaskemaskin.
 - Vaskehallen fungerer bra.
 - Kalt i vaskeanlegget om vinteren. Det nye ventilasjonsanlegget vil forhåpentligvis forbedre klima i hallen.
- Spørsmål: Er det vurdert å lage en tørr og en våt sone? Svar: *Nei.*
 - Spørsmål: Virker støvsugeranlegget? Svar: *Ja, men det brukes veldig lite grunnet at det er en dårlig kombinasjon med lakkboks og den fuktige luften.*
 - Spørsmål: Er lyset godt nok her inne? Svar: *Nei, lyset er ikke godt nok. Ønsker en forbedring. Etterskrift: Armaturer og deksler bør rengjøres av operatør. Deretter vil Bussanlegg AS vurdere om at det er aktuelt med nye armaturer.*

Verkstedsporene

- To lange spor med graver og bremsetester.
 - Det er 16 plasser til busser inne på verkstedet.
 - Det er kun et spor som har bremsetester/slitasjetester.
 - Det finnes ikke noen traverskran.
 - Unibuss fremleier spor til Solaris og Volvo.
 - Unibuss gjør karosseriutbedringer på egne busser fra andre kontrakter.
 - Problem med vannløp i gravene. Det er 50 mm rør som tetter seg. Må feie først ellers tetter det seg.
 - Verkstedet begynner å bli slitt.
- Spørsmål: Er lyset godt nok? Svar: *Ja, det er godt nok lys.*
 - Spørsmål: Hvor godt fungerer det trådløse nettverket på verkstedet med tanke på oppdateringer av f.eks. styreenheter? Svar: *Unibuss gjør mesteparten av sine oppdateringer ute på plassen. Dekningen inne på selve verkstedet er greit, men generelt i bygget er det meget dårlig.*
 - Spørsmål: At det er problem med vannløpene i gravene, er dette noe som skal utbedres? Svar: *Bussanlegg AS kommer tilbake.*
 - Spørsmål: Hvor mange er det som arbeider her på verkstedet? Svar: *Totalt med Volvo og Solaris er det til sammen cirka 15-20 mekaniker og opprettere.*

Lakkboksen

- Lakkboksen fungerer meget bra.
- Fyrer med biogass og det fungerer veldig bra. Men man er avhengig av biogass. Hvis den går i stykker så må man sette inn fast tank, det vil i så fall Bussanlegg AS sørge for.
- Lave kostnader på service.
- Hallen er cirka 25 meter. Det går fint å få inn en leddbuss.

Verkmesterkontoret

- Garderobene er nede i administrasjonsdelen.
- Det er eget rom for plateknekker og metallaks.

Ute på plassen utenfor biogassanlegget

- Biogassanlegget er fra 2011.
- Bytter 4 flak i døgnet.
- Antall biogassbuser er 18 per dags dato. På saktefylling tar det 4 timer å fylle en buss.
- Nødstopps funksjonen på biogassanlegget er utformet slik at om noen trykker på nødknappen så stopper hele anlegget og AGA må komme å restarte.

Hydrogenverkstedet og hydrogenstasjonen

- [Se vedlegg](#) med referat fra befaring 18.12.2018.
 - Spørsmål: Eierforhold til løssøre? Svar: *Det som er boltet fast følger med anlegget.*
 - Spørsmål: Hvem eier løssøre? Svar: *Er litt gråsoner. Men dersom det blir pliktig overtakelse regner vi med at ting blir stående. Løfterne er ikke avklart hvem som eier.*
 - Spørsmål: Er det høyt nok til å utføre arbeid på taket på elbusser? Svar: *Høyden er over 6 meter både i dette anlegget og de andre verkstedene.*

Tilleggsareal parkering

- Leietiden for tilleggsarealet løper ut i 2020, men Bussanlegg AS har fått signaler om forlenget leietid og er i dialog med kommunene om dette.
- Bussanlegg AS planlegger å investere i nytt asfaltdekke, inngjerding og port dersom det blir et lengre kontrakt med eieren av plassen. Omfanget avtales eventuelt med Ruter.
- Det er pålagt en sikringsavstand til jernbaneskinnene på 11 meter (gjelder hele anlegget). Det er ikke lov å parkere eller dumpe snø innenfor sikkerhetsavstanden.
- Her er det ikke noen naboer som hører eventuelt støy.
 - Spørsmål: Er det setningsskader? Svar: *Nei, de er utbedret.*

Privatbil parkering

- Plass til cirka 100 privatbiler. Ikke noe motorvarmere.
- Bussanlegg AS skal legge ny asfalt på privatbil parkeringen.

Hydrogenmøteslokalet (ved parkering oppe på platået)

- Prosjektet CHIC ble avsluttet i 2016 og Ruter trenger ikke lokalet mer.

Parkeringen opp på platået ved hovedinngang

- Det er plass til fem tjenestebiler og det er ladepunkter til disse fem bilene.
- Det er leietakere til de andre lokalene som parkerer her også. Dette må avklares hvor mange parkeringsplasser en operatør kan disponere.

Administrasjonslokalene – Trafikkledelse, oppholdsrom/kantine, kontor og møterom

- Det er AC inne på trafikkledelsen. Eneste stedet per nå.
- Trafikkledelseskantoret er stort nok per i dag for antall ansatte og antall skjermer.
- Plass til 36 personer inne på møterommet.
- Det er kun lokal trafikkledelse på Rosenholm, selve Sentralen er plassert på et annet anlegg.

Ruters spørsmål til operatørene:

Ruter har følgende spørsmål til operatørene, og ønsker tilbakemelding senest 3. september:

- 1) Vil det være behov for en ny anleggsbefaring i november?
- 2) Skal Ruter videreføre biogassanlegget i nytt anbud?
- 3) Hvis det blir aktuelt med biogass ved f.eks. minimumskrav, er dette anlegget da egnet?
- 4) Skal Ruter tilby hydrogenbussene og hydrogenlegget i nytt anbud?
- 4) Eierskap ved en eventuell videreføring av biogass og/eller hydrogen. Skal operatør eller Bussanlegg AS eie anlegget? Ruter ønsker i utgangspunktet ikke å eie.
- 5) Er det interessant å oppgradere kantina til forskriftsmessig stand?

Oslo, 26.08.19